Výzkumnice: Sudetoněmecká otázka je do značné míry českou otázkou

11.5.2026 - | Masarykova univerzita

Debata kolem blížícího se setkání Sudetoněmeckého krajanského sdružení v Brně, kterým se bude ve čtvrtek zabývat na mimořádné schůzi Poslanecká sněmovna, ukazuje, že otázky česko-německé minulosti mají v české společnosti stále silný mobilizační potenciál.

Podle Jany Urbanovské z Katedry mezinárodních vztahů a evropských studií Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity jsou antiněmecké sentimenty hluboko zakořeněné v české DNA a jsou náchylné k politizaci. Česká společnost dosud neměla dostatek vůle téma sudetských Němců opracovat, proto se také neustále vrací. Ukazuje se, že sudetoněmecká otázka je do značné míry českou otázkou, říká politoložka.

Polarizace debatu o sudetoněmecké otázce provází dlouhodobě. „Jednotliví aktéři často mobilizují historickou paměť a podněcují konflikt mezi údajnou obranou národních zájmů a politikou smíření. Dozajista se na to napojují otázky identity a širší nedůvěra vůči elitám, státním institucím nebo třeba evropskému liberalismu," uvedla Urbanovská. Podle výzkumnice se mezi protestujícími proti sudetoněmeckému sněmu v Brně často vyskytují stoupenci „alternativní pravdy" a konspiračních teorií. Mezi jejich zdroje informací nepatří odborná historická literatura, ale dezinformační online platformy. „Z mých rozhovorů s protestujícími vyplynulo, že jen menší část z nich je motivována například rodinnou zkušeností s nacistickými zločiny, která je předávána z generace na generaci. U mnohých ostatních se pozoruhodně prolíná odpor k africkým a blízkovýchodním migrantům, vakcínám proti covidu a ukrajinským uprchlíkům, přičemž nově do tohoto pytle „hodili" i sudetské Němce, protože k tomu prostě dostali příležitost," uvedla Urbanovská, která se česko-německou otázkou zabývá dlouhodobě.

Fakt, že sněm Sudetoněmeckého krajanského sdružení na českém území i více než 80 let po válce vyvolává takovou polarizaci, souvisí podle výzkumnice mimo jiné s tím, že jsme dosud neměli dostatek vůle téma opracovat, a neustále se nám tak vrací. Česká vláda oznámila, že se sněmu nezúčastní, což je podle Urbanovské nevyužitá příležitost. „Část naší politické reprezentace není schopna přistoupit ke vztahům mezi Čechy a sudetskými Němci a k naší minulosti konstruktivně, otevřeně a s nezbytnou sebereflexí, která by modernímu evropskému národu neměla chybět. Na místo toho se zejména SPD coby vládní strana aktivně podílí na rozdmýchávání konfliktního potenciálu tohoto tématu a šíření strachu z uměle vykonstruované hrozby napříč společností," uvedla Urbanovská.

Současné vášně kolem tématu mají podle výzkumnice jedno pozitivum. Téma v posledních týdnech přimělo celou řadu politiků napříč opozičním spektrem se k otázce veřejně vyjádřit a zaujmout stanovisko, často vysloveně podpůrné. „Něco takového bylo ještě donedávna téměř tabu – politiků, kteří se na celonárodní scéně veřejně vyjadřovali ve prospěch smíření mezi Čechy a sudetskými Němci bylo jako šafránu, byť mimo záznam často neměli s vyjádřením sympatií problém. Můžeme tedy myslím říci, že jsme se v tomto ohledu posunuli dopředu," uvedla Urbanovská.

Samotné česko-německé vztahy jsou podle výzkumnice již delší dobu na velmi dobré úrovni. Charakterizuje je intenzivní spolupráce na všech úrovních vládnutí a napříč mnoha sektory. „Byť je pro česko-německé vztahy příznačná mocenská asymetrie, dokázali jsme si na čas intenzivní podporou Ukrajiny po jejím napadení Ruskem v roce 2022 najít způsob, jak vedle velkého souseda

vyniknout, což je obvykle dost těžké. Přesto by České republice v zájmu ještě lepších česko-německých vztahů slušelo více pro-aktivity a konstruktivních příspěvků k posilování Evropy," uvedla výzkumnice.

Každodenním motorem česko-německé spolupráce je podle výzkumů, na kterých se Urbanovská podílí, občanská společnost. Od pádu železné opony fungují občanské iniciativy a organizace jako most mezi oběma stranami – zprostředkovávají kontakty a setkávání, budují vzájemnou důvěru a porozumění a otevírají dveře novým partnerstvím. „Spolu se svými výzkumnými partnery jsem přesvědčená, že občanské iniciativy a organizace ve výsledku přispívají k zvyšování odolnosti společnosti, která je klíčová pro zvládání současných rizik, jako je například politický extremismus, oslabená soudržnost společnosti nebo eroze demokratických institucí. Podporu občanské společnosti a jejích iniciativ a organizací podle mě nelze chápat jako pouhý doplněk státní politiky nebo její nadstavbu, která může nebo nemusí existovat, ale jako podmínku dlouhodobě udržitelných a odolných česko-německých vztahů," dodala výzkumnice.

https://www.muni.cz/pro-media/tiskove-zpravy/vyzkumnice-sudetonemecka-otazka-je-do-znacne-miry-ceskou-otazkou